

Мастерко Вероніка Богданівна,

*студентка 2 курсу магістратури, педагогічного факультету,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янука»*

Науковий керівник:

Сойко Інна Миколаївна,

*к. пед. наук, доцент кафедри педагогіки
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янука»*

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У сучасних умовах інформаційного суспільства комунікація стає все актуальнішою через розвиток інформаційних технологій та зростання запитів на обмін інформацією. Саме тому від рівня сформованості комунікативних умінь та комунікативної культури особистості, зокрема молодшого школяра залежить успішність дитини у формуванні міжособистісних стосунків в учнівському, серед ровесників, у спілкуванні з дорослими. Від комунікативної культури учня, залежить і результативність його навчальної діяльності в школі та соціалізація.

Низький рівень комунікативної культури молодшого школяра навичок може призвести до труднощів комунікативної взаємодії в соціумі, сформувати певні комплекси, викликати замкненість, невпевненість, невміння вирішувати проблемні ситуації.

В умовах модернізації системи освіти України перед освітою, зокрема початковою, постають нові завдання та вимоги, спрямовані на вдосконалення освітнього процесу в школі, використання інноваційних технологій, у тому числі під час формування комунікативної культури молодших школярів. З огляду на це тема дослідження є актуальною.

Різним аспектам проблеми формування комунікативної культури молодших школярів присвятили свої наукові праці І. Гришанова, Т. Губанова, О. Корніяка, В. Тернопільська, Г. Харченко, Л. Чемоніна та ін. Питанням педагогічних інновацій у вищій школі присвячено наукові розвідки О. Андреев, І. Дичківської, О. Дубасенюк, М. Кадемії, В. Кухаренко, Н. Сиротенко, І. Підласого, Г. Селевка та ін.

Останнім часом в освіті набувають пріоритетного значення *інноваційні педагогічні технології*. Сучасний викладач вищої школи повинен виконувати не тільки функцію транслятора наукових знань, але і вміти вибирати оптимальну стратегію викладання, використовувати сучасні освітні технології, педагогічні інновації.

Інновація (педагогічна) – результат творчого пошуку оригінальних,

нестандартних рішень різноманітних педагогічних проблем, прямим продуктом якого можуть бути нові навчальні технології, оригінальні виховні ідеї, форми та методи виховання, нестандартні підходи в управлінні освітнім процесом.

Інновація – це цілеспрямована зміна, що вносить в освітнє середовище нові стабільні елементи та викликають перехід системи з одного стану в інший [1]. Інновації в освіті – це процес творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються показники досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи до якісно іншого стану.

Нові інформаційні технології не лише сприяють акумуляції, оперативному перетворенню та поширенню інформації, але й для розвитку інтелекту, емоцій, формування цінностей магістрантів.

Сучасні ІКТ надають додаткового імпульсу в особистісному та професійному самовдосконаленні майбутніх викладачів. Чим досконаліше вони володітимуть інноваційними технологіями, зокрема інформаційними, – тим вищим стане рівень його професіоналізму, тим авторитетнішим буде він серед студентів, тим ефективніше здійснюватиме свою науково-педагогічну діяльність, тим якіснішою буде професійна підготовка майбутніх фахівців для різних сфер суспільного та державного життя й економічного розвитку України.

Можна зазначити, що більшість недоліків існуючих форм навчання зумовлена недостатнім використанням сучасних досягнень інформаційно-комунікаційних технологій, засобів електронного навчання.

Сьогодні у шкільну практику активно впроваджують інтерактивні технології, які ефективно сприяють засвоєнню матеріалу, оскільки впливають на свідомість учня, на його почуття та волю, формують творчу особистість, яка здатна доцільно й ефективно використовувати набуті знання, вміння і навички у практичній діяльності в будь-якій сфері суспільного життя. Для успішного виконання завдань, які стоять перед сучасною школою, важливо створити ситуацію, за якою вчитель і учень стануть повноправними суб'єктами системи освіти, а основою навчання буде рівноправний діалог між тими, хто навчає, і тими, хто навчається.

У зв'язку з цим, підвищення ефективності навчання безпосередньо залежить від доцільності використання різноманітних, найбільш адекватних навчальній темі методів навчання, а також від активізації всього навчального процесу. На уроках англійської мови варто використовувати методи, що стимулюють учнів до творчої, продуктивної праці, викликають прагнення до активних дій, спілкування і висловлювання власних думок англійською мовою. Означеним вимогам найкраще відповідають саме інтерактивні методи навчання.

На сьогоднішній день проблема впровадження інтерактивних методів навчання у школі є досить актуальною у системі освіти в цілому, тому кількість наукових досліджень з цього питання швидко зростає.

Інтерактивна форма навчальної роботи співвідноситься із комунікативно-діяльнісним підходом до оволодіння мовою, який домінує у практиці сучасної

школи. Відповідно до концепції навчання іноземної мови передбачається соціальна взаємодія учнів як міжособистісна комунікація, важливою характеристикою якої є здатність одного зі співрозмовників приймати роль іншого як партнера у спілкуванні й відповідно інтерпретувати ситуацію, визначаючи власні дії. У практиці навчання мов інтерактивне навчання можна асоціювати з розвитком критичного мислення як конструктивної інтелектуальної діяльності школярів під час організації та здійснення мовленнєвої взаємодії.

Інтерактивне навчання є одним із сучасних напрямів активної взаємодії, у процесі якої учень вступає в діалог з учителем або іншими учнями, бере активну участь у пізнавальному процесі, виконуючи творчі, пошукові, проблемні завдання у парі або групі. Джерелом активності учня є його мотиви і потреби; навчальне середовище, в якому він перебуває; особистість учителя; рівень навченості учнів як партнерів у спілкуванні; засоби діяльності; форми мовленнєвої та соціальної взаємодії, що використовуються у навчанні.

Інтерактивне навчання має як позитивні, так і негативні аспекти. До позитивних належать:

- розширення пізнавальних можливостей учнів (здобуття, аналіз, застосування інформації з різних джерел);
- високий рівень засвоєння знань;
- оптимальний контроль учителя;
- взаємодія та партнерство між учителем і учнями;
- пошук альтернативного підходу в оцінюванні знань учнів.

У порівнянні з традиційними методами, перевагами інтерактивного навчання є:

- участь у роботі всіх учнів класу;
- формування вміння працювати в команді;
- вироблення доброзичливого ставлення до опонента;
- можливість висловлювати власну думку;
- створення «ситуації успіху»;
- можливість засвоєння великої кількості матеріалу за короткий проміжок часу;
- формування навичок толерантного спілкування;
- уміння аргументувати свою думку, знаходити альтернативне рішення проблеми.

У навчанні української мови технології можна розглядати як творчі види діяльності, що дозволяють створювати ситуації мовленнєвої взаємодії, сприяють удосконаленню комунікативного досвіду учнів. Творчі комунікативні завдання можуть виконуватись у різних формах, зокрема індивідуально та колективно (парна, групова робота).

Найповніше це виявляється під час проведення рольових тематичних ігор, проєктної роботи, у процесі вирішення навчальних мовленнєвих ситуацій, змістом яких передбачається монологічне, діалогічне й полілогічне спілкування учасників навчального процесу.

Інтерактивні технології можна результативно використовувати як на

уроках засвоєння, так і застосування знань, умінь і навичок. Крім того, елементи інтерактивних технологій можна застосовувати одразу ж після викладу вчителем нового матеріалу, замість опитування, на уроках, які присвячені застосуванню знань, умінь і навичок.

Використання на уроках у початкових класах інтерактивних технологій сприятиме: ефективному повторенню вивченої лексики, поповненню словникового запасу; глибокому засвоєнню навичок правильної артикуляції; розвиткові уваги, пам'яті, мислення; формуванню вмінь працювати в парах, групах тощо. У процесі навчання писемного мовлення інтерактивні форми роботи застосовують у поодиноких випадках. Інтерактивне навчання писемного мовлення у середній школі повинно формувати і розвивати уміння обговорення, аналізу, взаємоперевірки і самооцінювання [2, с. 4–9].

Аналіз творів свідчить, що учні зазвичай будують зв'язні висловлювання, спираючись на мовний досвід, а не на знання про побудову тексту, й тому не вміють упорядкувати текст у відповідності до структурно-сміслових і комунікативних особливостей, не роблять вступу, своєрідного фонового компоненту тексту, або пишуть занадто довгий вступ, кінцівку зв'язного висловлювання не співвідносять із його початком.

Інтерактивне навчання писемного мовлення – це організація спільної групової і самостійної навчальної діяльності учнів, яка спрямована на розвиток індивідуального писемного мовлення учнів, виконання ними у процесі активного взаємонавчання різних соціальних ролей (автора, читача-редактора, учня, вчителя). Учень при самостійному поетапному написанні творчої роботи (від розробки ідей до написання кінцевого варіанта тексту), читаючи, аналізуючи та корегуючи як власні, так і чужі тексти, розширює свій мовленнєвий досвід. Таке навчання дозволяє організувати спілкування і взаємодію партнерів, спрямовані спільне розв'язання завдань проблемного характеру.

Таким чином, основним завданням навчання писемного мовлення в школі є розвиток практичних навичок і вмінь, що дозволяють ефективно створювати письмові висловлювання необхідного обсягу й формату, відповідно до заданих параметрів, а також аналізувати й коригувати написаний текст для максимального його вдосконалення.

Пропонуючи учням вправи на виявлення помилок, їх коригування, аналіз і обговорення у ході інтерактивної роботи, а також організовуючи взаємоперевірку письмових робіт учнями, створюються умови для максимального запобігання помилок в усному мовленні учнів.

Ефективним засобом стимулювання учнів до додаткового читання є практика опрацювання текстів, які учні пишуть самостійно.

Цей вид роботи є ефективним засобом повторення вивчених структур, застосування вивченої лексики в усному чи писемному мовленні (рис. 1.).

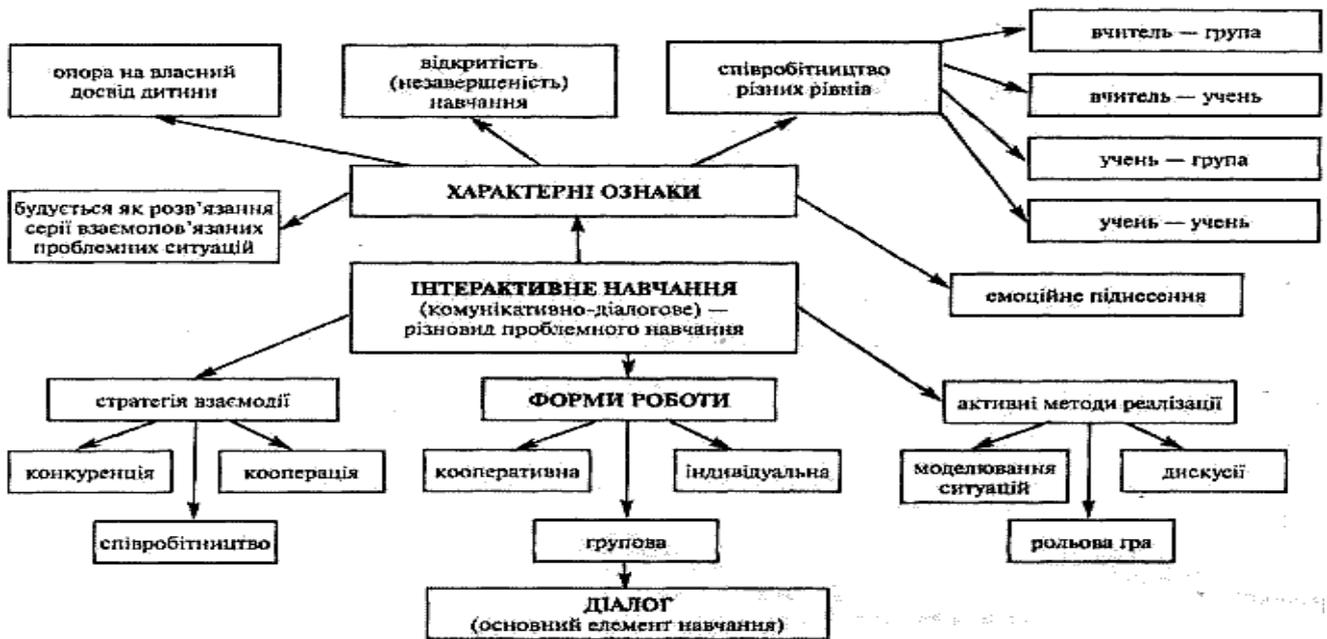

Рисунок 1. Методи та форми інтерактивної роботи на уроці

Отже, сутність інтерактивних освітніх технологій полягає в постійній, активній взаємодії всіх учасників навчально-виховного процесу. Це – співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання в співпраці), де учень і вчитель є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання. Учитель є не просто організатором процесу навчання, лідером групи, а й рівноправним учасником педагогічної взаємодії.

Інтерактивна форма навчальної роботи співвідноситься з комунікативно-діяльнісним підходом до оволодіння мовою, який домінує у практиці сучасної школи. Інтерактивне навчання є одним із сучасних напрямів активної взаємодії, у процесі якої учень вступає в діалог з учителем або іншими учнями, бере активну участь у пізнавальному процесі, виконуючи творчі, пошукові, проблемні завдання у парі або групі.

Інтерактивне навчання сприяє формуванню життєвих цінностей учнів, комунікативних навичок і вмінь; здатності школярів висловлювати думки англійською мовою як в усній, так і письмовій формі; вдосконаленню вмінь читати написану творчу роботу вголос у групі для подальшого її обговорення та умінь сприймати, осмислювати й розуміти мовлення співрозмовників; організації педагогічної співпраці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. Київ : «Академвидав», 2004. 352 с.
2. Коваленко О. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти. *Іноземні мови в навчальних закладах*. 2003. № 2. С. 4–10.